

Kinderschrik

Over griezels en geesten om kinderen bang te maken

Doelgroep	primair onderwijs
Vorbereidingstijb	10 min.
Lesduur	30 min.
Kerndoelen	15 (taalvariatie en taalverandering)
Taalperspectief (systemisch, individueel, sociaal cultureel, historisch)	historisch (waar komt taal vandaan en waar gaat het naartoe)
Lestype (klassikaal, groepjes, individueel)	klassikaal en individueel (of groepjes)
Materiaal/benodigdheden	digibord, werkblad
Thematiek	taalplezier, verwondering, dialect, geschiedenis
Competenties	eigen mening vormen, creativiteit, fantasie

Bronnen:

Streektafen: Kindergriezels en -geesten (*Onze Taal*, 2025, nr. 6)

Achtergrond:

In deze les gaat het over de kinderschrik in verschillende streektafen. Dit waren griezels en geesten die bedoeld waren om kinderen bang te maken, met als doel ze te waarschuwen voor gevaar of ongehoorzaamheid. Maar de les gaat tegelijk ook over de vele streektafen en dialecten die Nederland rijk is. De rijkdom van al deze taalvariëteiten willen we graag vieren en behouden. Daarom ontwikkelen we een serie lessen over dialecten en streektafen waarvan dit de eerste is.

De leerlingen gaan in deze les in gesprek over kindergriezels en -monsters en vormen een eigen mening over het nut ervan in de opvoeding van kinderen. Ze bedenken ook een eigen moderne kindergriezel voor gevaren en gedrag waar ouders van nu zich druk om maken.

Opdracht 1: Groepsgesprek naar aanleiding van het artikel

Lees samen met de leerlingen **het artikel**. Let op: er zitten best spannende monsters bij. Je kunt de volgende vragen stellen aan de hand van het artikel:

- Herkennen jullie een monster dat in dit artikel wordt besproken?
- Is er een andere kinderschrik waar je weleens van hebt gehoord of zelf bang voor bent gemaakt?
- Voor welke gevaren of gedrag moesten deze griezels je waarschuwen of bang maken (*te dicht bij het water te komen, te laat thuiskomen, te veel praten, op blote voeten lopen, ongehoorzaam zijn, in het donker buiten zijn*)
- Voor welk gedrag moesten Sinterklaas en Piet vroeger de kinderen waarschuwen? Hoor je dat nog terug in een sinterklaasliedje? (*'we zitten allemaal even recht', 'er zijn geen stoute kinderen bij'*)
- De zinnen over de monsters in het artikel zijn allemaal in de verleden tijd geschreven. Waarom is dat denk je?
- Waarom denken jullie dat kinderen bang maken met monsters en griezels tegenwoordig niet meer als een goede manier van opvoeden wordt gezien?
- Stelling: *'Het is juist goed om kinderen bang te maken met een kinderschrik om te voorkomen dat ze gevaarlijke dingen doen of ongehoorzaam zijn. Dat werkt veel beter dan alleen waarschuwen'*. Laat de kinderen ook argumenten voor hun mening geven.

Opdracht 2: Een moderne kinderschrik

De leerlingen gaan een nieuwe moderne kinderschrik bedenken die waarschuwt voor gedrag of gevaar waar de ouders van nu zich zorgen om maken. Deel hiervoor **het werkblad** uit en neem samen door wat ze moeten doen.

Eventueel kun je ze op weg helpen met wat mogelijke 'moderne' gevaren of gedrag zoals: fietsen zonder handen / op je telefoon kijken tijdens het fietsen / door rood rijden / te lang op je telefoon zitten / (online) pesten / te lang gamen / stiekem je telefoon in de klas gebruiken / online chatten met een vreemde / te veel snoepen / een rommelige kamer / afval op straat gooien / je broertje of zusje pesten / liegen / stelen bij de supermarkt / met volle mond praten ...

Extra tips:

- Laat de kinderen thuis aan hun **ouders of grootouders** vragen of ze vroeger weleens bang werden gemaakt voor een monster of griezel door hun ouders. En kunnen ze iets vertellen over of het ook echt werkte om ze braaf te laten zijn of geen gevaarlijke dingen te laten doen?
- Misschien kunnen ze ook een **ouderschrik** bedenken om te waarschuwen tegen slecht gedrag van volwassenen?
- Maak een **expositie** over de moderne kinderschrikken die de leerlingen hebben bedacht. Vraag of ze ook kunnen laten horen hoe de monsters klonken en wat ze zeiden, en maak hier een griezelige **audio-ervaring** van voor de bezoekers.

